

Tržni inšpektorat Republike Slovenije
Dunajska cesta 160
1000 Ljubljana
gp.tirs@gov.si

Ljubljana, 9. november 2023

Spoštovani,

obveščamo vas, da se je Zveza potrošnikov Slovenije pridružila Evropski potrošniški organizaciji BEUC in nacionalnim potrošniškim organizacijam iz 13 držav pri pozivu, s katerim evropske institucije, še posebej evropsko mrežo za sodelovanje na področju varstva potrošnikov (CPC) opozarjamo na zeleno zavajanje proizvajalcev pijač v plastenkah. Ker smo tovrstno zavajanje zaznali tudi na nekaterih izdelkih slovenskih blagovnih znamk (konkretno Donat mg in Radenska), vas pozivamo, da v skladu s svojimi pristojnostmi tudi v Sloveniji zagotovite, da na plastenkah ne bo trditev in oznak, ki bi kakor koli namigovala na njihovo okoljsko primernost.

V nadaljevanju vam posredujemo naše zahteve, povezane s trditvami in oznakami na plastenkah.

1. Proizvajalci naj prenehajo uporabljati dvoumen jezik v zvezi s "reciklabilnostjo", vključno z izrazi "reciklabilen" in/ali "100 % reciklabilen". Namesto tega naj potrošnikom zagotovijo jasne informacije o tem, kako pravilno poskrbeti za embalažo na posameznem trgu, kjer se izdelek prodaja. Na primer: če država upravlja ločeno shemo zbiranja odpadkov za recikliranje, so preprosta navodila o tem, kako odvreči izdelek skozi shemo v skladu z lokalno infrastrukturo zadostna, hkrati pa tudi bolj jasna in koristna za potrošnika kot trditev "reciklabilen" ali "100 % reciklabilen".
2. V primeru, da izdelek vsebuje reciklirano plastiko in se proizvajalec odloči, da to informacijo izpostavi na označbi, naj bo jasno razvidna količina recikliranega materiala v izdelku kot celoti, pri čemer naj upoštevajo vse sestavine. Te količine naj odražajo količine materiala, recikliranega po uporabi s strani potrošnika, z zanesljivim modelom sledenja verige (npr. ne na nesorazmernih masnih bilancah). Trditve, da je plastenka izdelana iz 100 % reciklirane plastike, mora biti proizvajalec sposoben transparentno dokazati s sistemom za certificiranje, ki ga izvajajo zaupanja vredne tretje organizacije.
3. Informacije o recikliranju ne smejo namigovati, da plastenke za pijače nimajo vpliva na okolje ali da so kako drugače trajnostne. Slik in oznak, povezanih s kroženjem materiala ter splošnih okoljskih trditev, izjav in slik na etiketah ter v spremljajočem oglaševanju ne bi smeli več dovoljevati.

Poziv Evropski komisiji in mreži CPC

Potrošniške organizacije iz 13 držav, ki smo pod okriljem Evropske potrošniške organizacije BEUC v preteklem letu raziskovale tovrstne prakse, predlagamo, da nacionalni nadzorni organi opravijo nadzor nad zavajajočimi okoljskimi trditvami v skladu z Direktivo 2005/29/ES (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah), Uredbo (EU) 2017/2394 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uredba CPC) ter ustrezno nacionalno zakonodajo.

V evropskem pozivu smo posebej izpostavili vodilne multinacionalke s področja prodaje plastenk z vodo, kot so Coca-Cola HBC, Danone in Nestlé Waters. A poziv velja tudi v lokalnem okolju, pri Zvezi potrošnikov Slovenije smo pod drobnogled vzeli oba največja proizvajalca vod v Sloveniji, podjetji Atlantic Droga Kolinska (Donat mg) in Radenska, ter hrvaškega proizvajalca Jamnica plus (Jana). Na njihovih pollitrskih plastenkah se pojavljajo naslednje, po našem mnenju neutemeljene trditve:

- 100 % rPET (Donat mg)
- 100 % recycled (Jana)
- Plastenka je izdelana iz 100 % recikliranih plastenk (Radenska Naturelle).

Verjamemo, da je podobnih primerov še več, tudi pri drugih proizvajalcih.

Evropsko komisijo in omrežje CPC v skupni akciji pozivamo k:

- usklajenemu ukrepanju, izvedbi preiskovalnih ukrepov ter predstavitvi skupnega stališča v skladu s členom 19 Uredbe EU 2017/2394 (Uredba CPC). Ta korak je bistven ne samo za uveljavljanje zakonodaje proti vključenim proizvajalcem, temveč tudi za posredovanje jasnega signala in usmeritve celotnemu sektorju o zavajajoči naravi teh trditve;
- pozivu proizvajalcem, naj prenehajo zavajati potrošnike s takšnimi trditvami.

Dopisu prilagamo izjavo za javnost, več informacij o evropskem pozivu (v angleščini) pa je na voljo na povezavi <https://www.beuc.eu/unbottling-greenwashing>
Hkrati vas prosimo za povratno informacijo o sprejetih ukrepih.

Prijazen pozdrav

Jasmina Bevc Bahar, sekretarka
ZPS Zveza potrošnikov
Slovenije - društvo
Tržaška cesta 2
SI - 1000 LJUBLJANA

V vednost:

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport; gp.mgts@gov.si